

DE HEERE GEEFT UITKOMST.

EEN VERHAAL DOOR. E. GERDES

I.

Terwijl ik bovenstaanden titel schrijf, denk ik aan mijn schooljaren, toen ik nog als jongen op de schoolbanken zat en voor menige som zat, waarvan ik de uitkomst maar niet goed kon krijgen. Ik had een gruwelijken hekel aan rekenen, en als de lijst der werkzaamheden in school het uur aanwees, dat er gerekend moest worden, was ik veel liever thuis gebleven of naar de duinen gegaan, om bramen te zoeken en kapellen na te jagen. Maar het hielp mij niet of ik dit al liever deed: ik moest naar school en sommen maken. Zelden kwam een som bij mij uit, en 't spreekt van zelf dat ik de schuld daarvan gaf aan den meester, die ze zoo moeilijk maakte. Ik kon maar niet gelooven, dat de schuld bij mij lag, omdat ik niet goed de regels volgde, er met mijn ziel niet bij was en den rechten weg niet insloeg. Ik dwaalde altijd met mijn gedachten af, en in plaats van goed te letten op vermenigvuldiging of aftrekking, dacht ik aan mijn priktol, mijn vieger of knikkers, zoodat het dan ook dikwijls gebeurde, dat ik fout rekende en in plaats van 4 maal 5 is 20, schreef 22, precies het getal knikkers, waarmede ik in mijn zak rammelde. Het gevolg daarvan was, dat mijn som niet uitkwam en ik school moest blijven tot zoolang ik de uitkomst had. Dat waren dan zeer pijnlijke uren, want gewoonlijk moest ik schoolblijven, juist wanneer ik met dezen of genen schooljongen had afgesproken haasje-over te spelen, of dat ik met een paar anderen naar Scheveningen zou wandelen. Ik was alsdan in nood, en in plaats van mijn verstand te spitsen en de som nog eens goed onderhanden te nemen, begon ik te huilen, hetgeen natuurlijk niet hielp. Door de tranen heen keek ik dan weer de cijfers aan en vaak gebeurde het dat ik alsdan eensklaps mijn fout zag, die ik dan spoedig verbeterde en — dan kwam de som goed uit. Dat was dan een heerlijke uitkomst. Ik veegde dadelijk mijn tranen af, zette 't gelukkigste gezicht, dat een jongen kan maken, liet de som zien aan den meester en — wip! vloog ik naar huis.

In later leven heb ik meer met andere dingen dan sommen maken, moeten tobben. Het menschelijk leven is zoo rijk aan tegenspoed, als wolken bij het opkomend morgenlicht, en verdriet, moeite, zware zorgen en teleurstellingen wisselen elkaar af als de golfjes eener rivier. Jakob, de aartsvader, wist het dan ook wel, toen hij zei: „weinig en kwaad zijn de dagen der jaren mijns levens geweest,” en Mozes, de man Gods, moest bekennen, dat het uitnemendste van onze levensjaren is moeite en verdriet. Maar zoowel Jakob als Mozes zullen wel erkend hebben, dat de schuld daarvan meest bij hen

zelf lag. Jakob zal wel in zijn eenzame uren, onderwijl zijn zonen in 't veld waren, en hij alleen aan den ingang zijner tent zat, somber voor zich heen gestaard hebben, toen al de gebeurtenissen van zijn leven, als een beweegbaar panorama voorbij zijn geest gingen. Waarschijnlijk zal hij dan wel een oogenblik het hoofd op de borst hebben laten hangen en gezegd: „'t is vanwege mijn zonde.” Maar op die belijdenis volgde dan ook een heerlijke uitkomst, toen hij mocht uitroepen: „Op Uw zaligheid wacht ik, o Heere!”

Deze en dergelijke gedachten hielden mij bezig, toen ik mij voornam u de geschiedenis te vertellen van Siri, een geschiedenis, die mij altijd diep getroffen heeft, daar zij niet slechts spreekt van de wonderbare goedertierenheid Gods in de leiding der menschenkinderen, maar ook hoe Hij uitkomst geeft daar waar belijdenis van schuld is en het voornemen bestaat den rechten weg te bewandelen.

Mevrouw Ida Bergers zat in haar huiskamer en hield zich bezig met eenig naaiwerk. Maar daarmede niet alleen. Er lag ook een boek op tafel, een romannetje, dat haar wel scheen te boeien, althans zij bleef nu en dan midden in een zoom steken en las eenige bladzijden. Nu kan men wel praten en breien, maar lezen en naaien tegelijk gaat niet. Doet men het toch, dan kan men er van verzekerd zijn, dat 't naaiwerk slecht uitvalt en het gelezene weinig indruk op ons maakt.

In de huiskamer stond op den schoorsteenmantel een pendule, die juist drie uur sloeg. Mevrouw hoorde die slagen niet, daar zij zich hoe langer hoe meer in haar lectuur verdiepte. Geen wonder ook! De beide gelieven, die er in voorkwamen, stonden op het punt elkander het jawoord te geven, en mevrouw Bergers hield dol veel van geschiedenissen, waarin de liefde een hoofdrol speelt. Maar die beide gelieven hadden elkander nog niet. Er kwamen donkere wolken en belletselen, en nu was mevrouw Bergers zoo brandend nieuwsgierig naar den afloop, dat zij het naaiwerk geheel liet rusten en niet hoorde wat er om haar heen gebeurde.

Nog een paar bladzijden, — dan zou zij wellicht weten hoe het afgelopen was.

In dit oogenblik kwam de meid binnen.

„Mevrouw”, zeide Daatje op beleefden toon, „denkt u er wel aan, dat het al drie uur geslagen heeft en de oude mevrouw haar drankje moet innemen?”

Mevrouw Bergers keek een weinig knorrig op, hield den vinger bij 't laatste woord, dat zij gelezen had, en zei op eenigszins gemijkligen toon:

„Ik kan niet naar boven gaan. 't Is zoo lastig elk uur van den stoel op te staan en voor 't innemen te zorgen. De

dokter had best een drankje kunnen geven, om bijvoorbeeld vier maal daags in te nemen. . . .”

„Wil ik dan maar naar de oude mevrouw gaan?” viel Daatje vragend in de rede, „en mevrouw met het drankje helpen? Dan kan ik meteen de kussens wat opschudden!”

„Ja”, antwoordde mevrouw, wier geelaat ophelderde, „doe dat maar en zeg aan mijn moeder, dat ik straks eens zal komen kijken hoe het haar gaat.”

Daatje spoedde zich naar de oude mevrouw, gaf haar een lepel in van 't drankje, schudde de kussens wat op en vroeg hoe 't haar ging.

„Zwakjes — zwakjes,” antwoordde mevrouw's moeder, die reeds diep in de zeventig was en nu en dan door rheumatische pijnen gekweld werd. „Komt mijn dochter niet boven?”

„Mevrouw zal strakjes komen,” antwoordde Daatje. . . . „Is er nog iets van mevrouw's dienst?”

„Ja, Daatje; op tafel ligt Jakob Cats met mijn bril er boven op. Geef mij die, en trek 't gordijn wat op. Als straks de pijn wat bedaald is, zal ik wat lezen. Ik verveel mij zoo alleen te zijn.”

Daatje deed wat haar gelast was en ging daarna weer naar beneden aan haar werk.

Onderwijl las mevrouw Bergers door. De twee gelieven waren nog niet verder gekomen. Eenige zwarigheden waren reeds overwonnen, maar nu kwam er weer een nieuwe, die bijna onoverkomelijk scheen. Mevrouw las dus door, maar toch hinderde haar iets. 't Was alsof er tusschen de regels door woorden stonden als deze: hoe weinig ware liefde betoont gij toch aan uw moeder, die u toen gij klein waart, zoo teeder verzorgd heeft; die menigen nacht bij uw wiegie waakte en die 't nooit te veel was iets tot uw welzijn te doen. Zou God dat kunnen goedkeuren? Het is den Heere welgevallig, dat kinderen hun ouders hartelijk liefhebben en als zij oud of zwak zijn voor hen zorgen. . . .

Mevrouw Bergers had wel eens meer godsdienstige invallen, maar ze vielen niet diep genoeg. Ze drongen niet door tot het hart. Ze bewerkten geen aanmerkelijke verbetering.

Mevrouw las door.

Er werd aan de huisdeur gescheld.

Dadelijk sloot nu mevrouw haar boek, schoof een la van haar naaitafeltje open en lei daarin het boek. Haar man kwam op dit uur wel eens van 't kantoor of de beurs aanloopen, en zij wist, dat hij niet gaarne zag, dat zij zich met het lezen van een roman bezig hield. Er was nog meer, dat hem in haar hinderde. Zij was een weinig aithuizig en vooral 's avonds ging zij gaarne een bevriende familie bezoeken, hield ook veel van een mooi concert, was ook niet afkeerig van den schouwburg of gezelschap. Ongelukkig voor

haar, meende ze, hield haar man niets van deze dingen. Hij was godsdienstig opgevoed en had van zijn jeugd af weinig aantrekkelijks gevonden in vermaken, die klinklaar wereldsch waren. 't Liefst zat hij 's avonds stil bij zijn vrouw of haar moeder, of — als 't geschikt kon worden, ging hij met haar wandelen, liever dan gezelschappen te bezoeken en te ontvangen, waarin niets besproken werd dan de nieuwtjes van den dag en de vermaken der stad.

Mevrouw had haar zoom weer tusschen de vingers en meende haar man te zien binnenkomen.

Maar 't was Daatje.

II.

„Mevrouw,” zei Daatje, „daar is een soort van juffrouw, die u graag wou spreken.”

„Een soort van juffrouw?” vroeg mevrouw verwonderd, daar Daatje op dat woord had gedrukt. „Wat bedoel je daarmee?”

„Dat weet ik zelf niet,” antwoordde Daatje glimlachend. „'t Is geen echte juffrouw, geen dame en ook geen dienstbode. Ze schijnt van buiten te zijn, 't geen men aan haar kleeding zien en aan haar spraak hooren kan. Ze is zeer eenvoudig gekleed en spreekt zoowat moffrikaansch.”

„Maar wat wil ze?” vroeg mevrouw, die weer naar de la keek, waarin het boek lag, terwijl het haar speet, dat men haar bij 't lezen gestoord had. „Heeft zij het je niet gezegd, wat ze wou?”

„Zoo half en half mevrouw,” antwoordde Daatje. „Ze zei mij, dat ze een anabevelingsbrief had van Ds. X. en dat ze gaarne wat naaiwerk had.... Maar ik heb haar niet goed verstaan. Ze is een vreemdelinge. Ik zei haar wel, dat ik dacht, dat mevrouw geen naaister noodig had, maar ze verzocht mij toch u te vragen. Wat moet ik haar antwoorden, of wil ik haar binnen laten komen?”

„Och neen, Daatje,” antwoordde mevrouw. „Laat haar niet in de kamer en zie haar met een zacht lijntje uit het huis te krijgen. Ik heb nu geen tijd om haar te woord te staan.”

Daatje ging heen. Mevrouw schoof de lade weer open en greep naar het boek, terwijl zij tevens luisterde of zij iets kon vernemen van 't geen die soort van juffrouw te zeggen had. Maar zij hoorde niets, en kort daarop werd de huisdeur gesloten.

Mevrouw boog zich over de leuning van haar stoel heen, rekte haar hals uit en kon toen die soort van juffrouw de stoep zien afgaan. Wat had die zoekster een lief gelaat! En welke diepzinnige blauwe oogen!

„'t Zal zeker iemand zijn, die met tegenspoed heeft te worstelen,” fluisterde mevrouw bij zichzelf. „Dat kan ik wel aan haar magere wangen zien. 't Spijt me, dat ik haar niet even gesproken heb. Wie weet, welk een belangstellende historie van haar leven zij mij had kunnen vertellen. Een aparte roman en wel van een meisje, dat hoogstens twintig of een-en-twintig jaren telt.... Maar misschien komt ze nog terug.”

Mevrouw begon weer te lezen.

En wederom was het alsof zij iets tusschen de regels las, of liever, 't was haar alsof iemand haar toefluisterde: ontferm u over de noodlijdende, die om

arbeid vraagt. Wijs den vreemdeling niet af en denk aan 't Woord van Hem, Die zei: Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij niet geherbergd.

't Speet haar, dat zij die juffrouw niet even gesproken had. Wie weet of zij haar niet met een kleinigheid had kunnen verblijden. 't Is waar, zij had wel direct geen naaister noodig, vooral daar zij kinderloos was, maar toch, als zij wilde, had zij wel eenig naaiwerk kunnen opzoeken.... en nu viel het haar in, haar mans overhemden hadden dringend noodig eens goed nagezien te worden en daar lag nog een stuk goed, dat zij voor een ochtend-japon gekocht had. Zij had die zelf willen maken, maar die roman had er haar van teruggedhouden. En dan, zij zou over eenige maanden moeder worden en de kinderman was nog niet geheel gereed. Er viel nog veel te naaien.... Kortom, 't speet haar, dat zij die juffrouw had laten gaan. Kon zij ze maar terugroepen!

Zij stond op en keek eens over de gordijntjes op straat, of zij die vreemdelinge niet zag. Juist kwam haar man de stoep op. Nu vloog zij weer naar de tafel en berde haar roman op.

Mijnheer Bergers trad binnen. 't Was iemand van een aangenaam uiterlijk en wiens trekken een goedmoedigen aard te kennen gaven.

Hij scheen haast te hebben, 't geen hem nog al dikwijls overkwam en voortsproot uit zijn iet of wat driftig gestel.

„Ida,” zei hij, na zijn vrouw haastig omhelsd te hebben, ik kom even van de beurs gevlogen, om u de blijde tijding te brengen, dat het er door is en de heer Wieverse mijn compagnon zal worden. Hoe vindt ge dat?”

Mevrouw's gelaat gaf hem terstond te kennen, dat zij het als een welkome tijding beschouwde. Immers, haar man had haar wel eens toegefluisterd, dat zijn zaak uitbreiding van kapitaal behoefde, daar hij soms in het nauw kwam, doordat hem dikwijls 't een en ander opgedragen werd, dat hij niet ten uitvoer kon brengen wegens gebrek aan fondsen.

„Ik vind het uitnemend,” gaf zij ten antwoord. „Gij krijgt nu de handen wat ruimer en ik....”

„Ik weet al wat gij zeggen wilt, Ida,” viel hij haar in de rede. „Gij meent, als zich mijn zaken uitbreiden en ik met wat meer kapitaal kan werken, gij dan ook meer overeenkomstig uw neiging kunt leven, het diensteponeel vergrooten en gij meer van het leven en de vermaken genieten kunt. Nu, daar is ook wel wat van aan, maar gij weet, Ida, ik ga in dat opzicht niet met u mee. Ik houd minder van uitgaan en gezelschappen dan gij en dweep niets met concerten en andere publieke vermakelijkheden.”

„Dat zijt gij ook van huis uit niet gewoon,” zei zijn vrouw, niet op verwijtenden, integendeel, op kalmen toon, om hem niet driftig te maken.

„Dat stem ik toe,” hernam hij bedaard, „maar toch, al waren mijn ouders er niet voor, ik zou er toch weinig lust in gehad hebben, te meer daar het niet strookt met een christelijk leven en wij verplicht zijn hoogere dingen na te jagen, — doch,” liet hij er glimlachend op volgen, terwijl hij zijn arm om haar heen sloeg en haar teeder aanzag, „gij zult over eenige maanden wel andere dingen te bedenken hebben, dan

gezelschappen en concerten te bezoeken. Wanneer God ons ondervreugde schenkt, komt er zooveel voor u te doen, dat gij met uw tijd geen raad zult weten.... Ik weet wel, gij legt alles kalmpjes aan en hebt een bedaarder natuur dan ik, maar toch, ik geloof, dat als uw zuigeling maar eerst op uw schoot ligt te spartelen en gij hem in de blauwe oogjes ziet, gij dan wel wat vuriger zult zijn.... Doch laat ik daarvan afstappen. Dat ligt nog in de toekomst. Voorloopig zijn mijn zaken nummer één. 't Zal een heele verandering geven op ons kantoor en in de eerste dagen drukte. Ik moet morgen met mijn aanstaanden compagnon naar den notaris; om onze overeenkomst te doen bekrachtigen. Al de boeken moeten nog nagezien worden enz. enz., dus gij begrijpt, lieve, dat er wat te doen valt. Ik ga nu even naar 't kantoor terug, en van avond komt Wieverse hier. Dat vindt ge zeker goed?”

Mevrouw had er niets tegen. Zij kende den nieuwen compagnon eenigszins en wist, dat hij iemand was van goeden huize, wel wat vreemd in zijn manieren, soms wel wat te veel uitgelaten, maar hij was nog jong, en als hij met ernst zijn zaken waarnam, zou er het al te dartele wel afgaan, vooral onder de leiding van haar man, die niet veel van luidruchtigheid hield.

De heer Bergers wilde heengaan, toen hem nog iets inviel.

„Apropos Ida,” zei hij, „ik sprak onderweg Ds. X., die mij zeide, dat hij een Zweedsch meisje naar u toegezonden had, met een aanbeveling van hem. Het meisje zoekt werk, en hij heeft er sterk op aangedrongen u te verzoeken haar eenige hulp te verschaffen. Zult ge er aan denken? Gij weet, ik ben bij Ds. X. aan genomen, houd veel van hem, en zou hem gaarne genoeg doen.... Ze is immers nog niet hier geweest?”

Deze vraag werd den heer Bergers ontlokt, daar hij iets op 't gelaat zijner vrouw meende te lezen, 't welk hem zei, dat hij een weinig te laat kwam. Mevrouw deelde hem nu mede, dat het bedoelde meisje of die vreemde juffrouw er daar strakjes reeds geweest was, maar dat zij het juist nog al druk had, en haar dus niet kon te woord staan.

„Dat spijt mij,” zei de heer Bergers. „Maar dat is niets,” liet hij er haastig op volgen, „ik loop even bij Ds. X. aan en zal hem zeggen, dat hij haar nog maar eens moet sturen. Gij hebt immers wel wat voor haar te doen?”

„Och ja,” antwoordde mevrouw, „als men wat zoekt, vindt men allicht iets. Het heeft mij ook gespeten, dat ik haar heb weggestuurd.... maar zij zal wel terugkomen en dan zal ik haar werk geven.”

„Goed,” zei de heer Bergers. „Ik ga nu heen. Doch loop nog gauw naar boven, om te zien hoe moeder het maakt. Tot straks!”

Een kwartier later zat mevrouw Bergers weer alleen. Eerst had zij een weinig nagedacht over 't geen haar man had gezegd, somde reeds 't een en ander op van 't geen zij te doen kon geven als dat vreemde meisje kwam, en wilde juist weer de lade openen, om haar roman te krijgen, toen zij aan de overzijde der straat de aangewezen persoon zag.

Wordt vervolgd.